

Anders Nyman
Hållbarhetsstrateg
anders.nyman@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Utredning, Fossilfri el till vätgasproduktionen

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 27 september 2021, § 266, att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda på vilka sätt kommunen kan verka för att i möjligaste mån säkerställa att vätgasproduktionen i Trelleborg tillverkas med endast fossilfri el.

Vid sammanträde den 20 december 2021, § 364, mottog kommunfullmäktige bekräftelse att kommunledningsförvaltningen har mottagit utredningsuppdraget. Av ärendet framgår att kommunledningsförvaltningen kommer utreda frågeställningen och återkomma med en rapport och förslag till beslut i oktober 2023. En förutsättning för vätgasproduktion är att det produceras tillräckligt mycket fossilfri el i kommunens närområde.

Den planerade vätgasproduktionen i Trelleborg kommer kräva stora mängder el. En eventuell produktion på 10 MW kan behöva tillgång till 80 GWh el per år vid full produktion, ungefär lika mycket som den totala mängden förnybar el som årligen produceras inom kommunens gränser idag.

Ett regelverk håller på att tas fram på EU-nivå vilket sätter ramarna för de krav som kommer sättas på vätgasproduktionen för att den ska få betecknas som grön vätgas. Produktionen av el ska vara förnybar, eventuellt fossilfri. Den ska också vara belägen i närregionen och vara nytillkommen.

Rekommendationen är att möjliggöra för en fortsatt utbyggnad av produktionen av förnybar elektricitet inom vind- och solkraft. Kommunen har flera sätt att skapa förutsättningar för detta. Att hitta lämplig mark för vind- och solkraft är utmaningen i Trelleborg och genom att i högre grad beakta vind- och solkraft i översiktsplaneringen kan kommunen skapa bättre förutsättningar för en utbyggnad av dessa. Vidare bör det säkerställas att målen i nuvarande energiplan som tar hänsyn till vätgasproduktionen uppfylls, och att uppdaterad energiplan för 2024 och framåt tar fortsatt hänsyn till vätgasproduktionen genom en målsättning om en kraftigt utökad elproduktion. Det är också av stor vikt att beakta energisäkerheten och behovet av nytillkommen fossilfri elproduktion vid användandet av den kommunala vetorätten.

För att skapa realistiska förutsättningar för en framtida storskalig vätgasproduktion bör Trelleborgs kommun arbeta för etableringen av en storskalig havsbaserad vindkraftspark.

Ytterligare information finns i föreliggande rapport, daterad den 11 maj 2023, samt under rubriken *Ärendet* i kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, Utredning, Fossilfri el till vätgasproduktionen, KS 2021/677, 2023-08-29

Kommunledningsförvaltningens rapport, Utredning – Hur fossilfri el kan tillhandahållas till vätgasproduktionen, KS 2021/677, 2023-05-11

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2021-12-20, § 364

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2021-09-27, § 266

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

att godkänna rapporten och lägga den till handlingarna

att uppdra till kommunstyrelsen att i hög grad beakta sol- och vindkraft eller annan fossilfri el i översiktsplaneringen med syfte att skapa bättre förutsättningar för utbyggnad och etablering av storskalig fossilfri elproduktion

att uppdra till kommunstyrelsen att säkerställa att uppdaterad energiplan i hög grad gynnar produktion av fossilfri el.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder och bolag

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 27 september 2021, § 266, att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda på vilka sätt kommunen kan verka för att i möjligaste mån säkerställa att vätgasproduktionen i Trelleborg tillverkas med endast fossilfri el.

Vid sammanträde den 20 december 2021, § 364, mottog kommunfullmäktige bekräftelse att kommunledningsförvaltningen har mottagit utredningsuppdraget. Av ärendet framgår att kommunledningsförvaltningen kommer utreda frågeställningen och återkomma med en rapport och förslag till beslut i oktober 2023. En förutsättning för vätgasproduktion är att det produceras tillräckligt mycket fossilfri el i kommunens närområde.

Vätgasproduktionen i Trelleborg kommer kräva stora mängder elektricitet. Den planerade vätgasproduktionen om upp till 10 MW kan behöva tillgång till så mycket som 80 GWh el per år vid full produktion, vilket är ungefär lika mycket som den totala mängden förnybar el som produceras årligen inom kommunens gränser idag. En storskalig vätgasproduktion på mer än 500 MW kan kräva tusentals GWh el.

Utöver vätgasproduktionen bedöms elbehovet nationellt kunna komma att fördubblas på 12 år. Vindkraft lyfts av energimyndigheten fram som energislaget som behöver stå för en majoritet av tillskottet och en utmaning som lyfts särskilt är acceptansfrågan för ny produktion. Här har den kommunala vetorätten en viktig roll att spela.

Ett regelverk håller på att tas fram på EU-nivå och det sätter ramarna för vilka krav som kommer sättas på vätgasproduktionen för att den ska få betecknas som grön vätgas. Elektriciteten måste produceras av något av de fossilfria slagen vind, sol eller vatten (eventuellt även kärnkraft) men ska också vara spårbar geografiskt och i tid. Produktionen ska alltså vara belägen i närregionen och vara relativt nytillkommen.

Det är tydligt att en utökad produktion av fossilfri el är en absolut nödvändighet framöver. Att förlita sig på att denna produktion kommer tillkomma i övriga delar av landet och att denna el kommer finnas tillgänglig för Trelleborgs kommun bedöms som en riskabel strategi.

Rekommendationen är att möjliggöra för en fortsatt utbyggnad av produktionen av förnybar elektricitet inom vind- och solkraft. Kommunen har flera sätt att skapa förutsättningar för detta. Att hitta lämplig mark för vind- och solkraft är utmaningen i Trelleborg och genom att i högre grad beakta vind- och solkraft i översiktsplaneringen kan kommunen skapa bättre förutsättningar för en utbyggnad av dessa. Vidare bör det säkerställas att målen i nuvarande energiplan som tar hänsyn till vätgasproduktionen uppfylls, och att uppdaterad energiplan för 2024 och framåt tar fortsatt hänsyn till vätgasproduktionen genom en målsättning om en kraftigt utökad elproduktion. Det är också av stor vikt att beakta energisäkerheten och behovet av nytillkommen fossilfri elproduktion vid användandet av den kommunala vetorätten.

För att skapa realistiska förutsättningar för en framtida storskalig vätgasproduktion bör Trelleborgs kommun arbeta för etableringen av en storskalig havsbaserad vindkraftspark. Kärnkraft kan komma att godkännas på EU-nivå för produktion av grön vätgas vilket innebär att kärnkraftsreaktorer i Trelleborg kan vara ett alternativ. Givet de marknadsmässiga grunderna för utbyggnad av elproduktion samt energimyndighetens utlåtande om framtidens energislag bedöms dock vindkraft vara ett mer realistiskt alternativ.